N

Nᴿᴼ 45.

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 15 *Kwietnia v. s.* 1832 *Roku.*

Wiadomości Krajowe.

Sankt-Petersburg dnia 7 Kwietnia.

Ukaz J. C. M. *dany Rządzącemu Senatowi 11 marca.* Doszły do wiadomości Naszey prośby mieszkających w Królestwie Polskiém niektórych fabrykantów sukna, maystrów i sukienników, o pozwolenie im przeniesienia się do Cesarstwa. Z tego powodu Rozkazujemy przechod takowy dopuścić na następujących zasadach.

1) Fabrykanci sukna, poddani lub cudzoziemcy, przenoszący się z Królestwa Polskiego do wewnętrznych lub do pogranicznych guberniy Rossyyskich, mogą zakładać sukienne fabryki po miastach i powiatach, nie zapisując się do gildy w ciągu lat 10, i przez cały ten czas będą wolni od opłaty wszelkich podatków i powinności.

2) Zagraniczni maystrowie i robotnicy, którzy się na tych fabrykach znaydują lub znaydować będą, oprócz Żydów, opatrzeni w stosowne bilety, nie będą zmuszani do cechów i równie pozostają wolni od opłaty podatków i rekrutskiey powinności.

3) Jeżeli kto z cudzoziemców już w Rossyi przebywających, założy sukienną fabrykę, i do niey przeniesie sukienników, maystrów i robotników z Królestwa Polskiego, korzystać także będzie z praw, dwóma powyższemi punktami zastrzeżonych.

4) Chcący założyć fabrykę, na mocy tego ukazu, może upatrywać w miastach wolne pod jey zakład mieysca, które mają bydź oddawane bezpłatnie, lub na warunkach umiarkowanych, na wieczność, jeśli się to okaże dogodném; również mają bydź w tym celu oddawane, gdzie możność pozwoli, wolne grunta w skarbowych starostwach, za zgodą doczesnych posiadaczów i za potwierdzeniem Izb Skarbowych i Cywilnych Gubernatorów, pilnując tylko, żeby to oddanie nie przyczyniało szkody ekonomii starostwa.

5) Maystrowie do różnych oddzielnych części fabryk, jako: farbierze, postrzygacze, mechanicy i t. d., korzystając z praw i ulg, na mocy 2 punktu, mogą, jeśli zechcą, przechodzić do fabryk prywatnych lub osiadać w miastach, nie zapisując się do cechu i przyłączać się do miast, bez zgody gmin mieyskich.

6) Ci z pomiędzy nich, którzy zechcą zapisać się do cechu, w ciągu 3 lat, nie płacą powinności, z tym wpisem połączonych.

7) Sukiennikom zagranicznym, czyli tkaczom grubego sukna, mogą bydź wydzielane, jeśli będą w miastach lub starostwach, koleją w 4 punkcie wskazaną, mieysca bezpłatne, lub na umiarkowanych warunkach na wieczność, jeśli to się dogodném okaże, kładąc w ogół na każdą familią, na zabudowanie domu i zaprowadzenie ogrodu od ½ do 1 dziesięciny. W starostwach wydział ten można uskuteczniać lub całemi wsiami, lub przy miasteczkach i wioskach, lub poszczególnie między innemi tych dóbr mieszkańcami.

8) Takim sposobem sukiennicy przenoszący się na obywatelskie lub skarbowe grunta, w powiatach i miastach, uwalniają się na zawsze od rekrutskiey powinności.

9) Wszyscy przenoszący się fabrykanci, maystrowie, a równie i sukiennicy, czyli tkacze grubego sukna, za okazaniem przez nich mieyscowych świadectw o ich powołaniu, otrzymują od Cywilnych Gubernatorów bilety wolnego pobytu w Rossyi — Bilety takowe będą im służyły zamiast paszportów, a przeto mają je zajawiać w Policyi tego mieysca, gdzie będą przebywali. — Z temi biletami mogą osiadać w miastach i powiatach na gruntach obywatelskich i skarbowych w starostwach.

10) Chcący na powyższych zasadach przechodzić, winni udawać się z prośbą do Cywilnych Gubernatorów tych guberniy, które na mieszkanie wybiorą. Gubernatorowie, za porozumieniem się z Izbami skarbowemi, jeśli nie upatrzą przeszkody, dozwalają przechodu i dają proszącym potrzebne bilety, uwiadamiając o tém Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Skarbu. (*T. P.*)

— Przez Naywyższe ukazy do Kapituły Rossyyskich Cesarskich i Królewskich orderów dnia 15 lutego, w nagrodę odznaczającego się męstwa i waleczności, okazanych podczas szturmu Warszawskich warowni, mianowani Kawalerami przez Głównodowodzącego czynną Armią, Jenerał-Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego, Hrabiego Paskiewicza-Erywańskiego, potwierdzają się w całey mocy: *Orderu S. Anny 2go stopnia*: Dowódca 2gy brygady 3ey dywizyi Grenadyerów Jenerał-major *Grabbe 3ci*; Półku Kawalergardów Jey Cesarskiey Mości Półkownik Baron *Fitingoff*; i Adjutant Jenerał-Adjutanta Xięcia Szczerbatowa 1go Rotmistrz *Lwow*; Leyb-gwardyi półku konnego: Półkownik Hrabia *Sywers* i Adjutant Jenerał-adjutanta Xięcia Szczerbatowa 1go Rotmistrz Xiąże *Golicyn*, Leyb-gwardyi półku Konno Grenadyerskiego Półkownik *Lebied'* i Kapitan *Kandyba*, Leyb-Gwardyi półku ułanów Rotmistrze: *Korsakow 2gi* i *Depreradowicz*, Sztabs-Rotmistrze: *Alexandrow* i Baron *Osten-Sacken*, Leyb-gwardyi półku Huzarów Adjutant Dowodzącego 2giey dywizyy ułanów Jenerał-major Głazenap, Rotmistrz *Bucharow* i porucznik *Łomonosow*, Leyb-gwardyi Grodzieńskiego półku Huzarów Sztabs-Rotmistrze *Hügel* i *Hatowski*, Leyb-gwardyi półku Konnych Strzelców Sztabs-kapitan Baron *Engelhardt*, Leibgwardyi Kaukazko-Górskiego pół-szwadronu półkownik *Sultan-Azamat-Girey*; Leyb-kiryssyerów półku Następcy Półkownik *Lassotowicz*; Leybgwardyi półku Preobrażeńskiego Półkownicy: Adjutant J. C. Wysokości Dowódzey Oddzielnego Korpusu Gwardyi *Tołstoy* i *Jesipow 1szy*, Leybgwardyi półku Moskiewskiego Półkownik *Rumiancow* i starszy Adjutant Sztabu Oddzielnego Korpusu gwardyi Kapitan *Karlhoff*; Leyb-gwardyi półku Izmayłowskiego Półkownicy: *Annienkow 3ci*, *Norow 1szy*, *Puchinski* i Baron *Stackelberg*, Leyb-gwardyi półku Strzelców Półkownicy *Bogdanowski* i *Bastyon*, Kapitani: zostający w obowiązkach Dežurnego Sztab-oficera przy zarządzie głównego naczelnika Korpusu Paziów i wszystkich Lądowych kadeckich Korpusów i półku Szlacheckiego *Rostowcow 3ci* i *Kryłow* i Porucznik *Tizenhauzen*, Leyb-gwardyi półku Pawłowskiego Półkownik *Mielgunow*, Leyb-gwardyi półku Finlandzkiego Kapitan *Nielidow*, Leyb-gwardyi półku Grenadyerów Podpółkownicy: *Peresiekin* i *Kondzierowski*; Leyb-gwardyi półku Litewskiego Półkownicy: *Żerebcow 2gi* i *Ammont*; Leyb-gwardyi batalionu Strzelców Fińskich Sztabs-kapitani: *Sture* i *Wendt*; Leyb-gwardyi batalionu Saperów: Kapitan *Adelung* i Porucznik *Bem*, Azowskiego pieszego półku Kapitan *Kil*; 9go półku strzelców Półkownik *Andrejew*; Leyb-gwardyi 1szey Artylleryyskiey brygady Dowódzca lekkiey N. 1go roty Kapitan Hrabia *Tołstoy* i starszy adjutant Artylleryi oddzielnego korpusu Gwardyi porucznik Xiąże *Golicyn 3ci* i Jeneralnego Sztabu

Gwardyi Kapitani Xiążę *Cycyanow* i *von Wenzel.* — *Orderu ś. Anny 3go stopnia z kokardą:* półku Kawalergardów Jey Cesarskiey Mości Sztabs Rotmistrze: Starszy Adjutant 1go odwodowego korpusu jazdy *Baturin, Gudim-Lewkowicz* i *Tymkowski 2gi*, Porucznicy: *Ptatonow*, Baron *Dellingshausen, Tymkowski 3ci, Demidow* i *Wraski* i kornet *Szeremietjew*; Leyb-gwardyi konnego półku Porucznicy: Baron *Kreyc, Achmatow, Swieczyn, Bibikow*, Hrabia *Dewier, Borozdin* i *Baumgrat* i Kornet *Suponiew*; Leyb-gwardyi półku kirysierów J. C. M. Porucznicy: *Zamiatin*, Hrabia *Nirod 3ci, Karamyszew 2gi* i *Siedmoradski* i kornet *Arsenjew*; Leyb-gwardyi półku ułanów Porucznicy: *Endaurow, Czudowski, Polański* i *Pawłow* i korneci *Rosseti, Trochimowski*, i Baron *Stal von Holstein*; Leyb-gwardyi półku Huzarów korneci: Xiążę *Erystow* i *Chrapowicki*, Leyb-gwardyi Grodzieńskiego półku Huzarów korneci: *Russo, Morfeld, Szulgin*, Hrabia *Nałęcz-Raczyński, Koliubakin*, Baron *Stackelberg 2gi, Sosnowski, Dobilewski*, Hrabia *Brzostowski* i Hrabia *Szteynbok*; Leyb-gwardyi półku konnych strzelców, Porucznik Baron *Mestmacher 2gi.* (*G. S.*)

— Dźwina w Rydze puściła d. 22 marca o 9 zrana. — Port Odeski 12 mar. zupełnie się otworzył, i po 14 mar. przybyło już 15 okrętów z Konstantynopola.

— Tegoroczny połów śledzi na południowo-zachodnich brzegach Norwegii był nadzwyczaynie obfity. Otrzymano do 500,000 beczek, co sprawiło, iż ceny spadły do 2 rubli sr. za beczkę. (*T. P.*)

Warszawa d. 18 kwietnia.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchowieństwa i Oświecenia Publicznego ogłosiła, iż wolą jest Nayjaśnieyszego Pana, aby, gdy w Królestwie Polskiém, mieyscowe Kommissye Wojewódzkie przywrócone są do dawnego porządku, i że dalsza zwłoka z zupełnego zbronienia handlu między obudwoma krajami, niekorzystne ściągnęłaby następstwa; uznaje N. Pan za dobre, począwszy od daty wręczenia tego Ukazu, pozwolić na przewoz do Rossyi towarów z rękodzielni Polskich wychodzących, przez wyznaczone do tego cztery Komory Celne i wedle cła przepisanego na wyżey oznaczone wyroby, z warunkiem, ażeby przywożący takowe zaopatrzeni byli w stosowne od Kommissyy Wojewódzkich świadectwa. Wyjątkowi podlegają przecież wyroby lniane i jedwabne, których wprowadzenie na lat trzy jest wzbronione.

— *Dnia 19* —

W zastosowaniu się do nowego podziału Miasta Stołecznego *Warszawy*, w skutek postanowienia Rządu Tymczasowego z dnia 28 grudnia r. z. na 12 Cyrkułów, Rada Administracyyna Królestwa, przez decyzyą na dniu 10 b. m. wydaną, uorganizowała jurysdykcyą czterech Wydziałów Sądu Pokoju Powiatu i Miasta *Warszawy* w ten sposób: że do Wydziału Igo należeć będą Cyrkuły 1, 2, 4 i 5; do Wydziału IIgo 3, 6, 7 i 11, do Wydziału IIIgo 8, 9 i 10; a do Wydziału IVgo 12 czyli przedmieście *Praga*. Parafie Powiat Warszawski składające, pozostały przy dotychczasowych juryzdykcyach. (*G. W.*)

Austrya.

Wiedeń dnia 6 kwietnia.

Dyplomatyczny wydział daje codziennie uczty na uczczenie nowego Posła Angielskiego, Pana Fryderyka *Lamb*, posiadającego w naywyższym stopniu powszechny szacunek i rzadkie zdolności. Z rządem Angielskim toczą się ważne układy. Wiemy teraz, że Anglia nagania zajęcie *Ankony* przez Francuzów. Podobieństwem jest, że pod *Ankoną* pokazało się kilka okrętow Angielskich, na znak przestrogi dla rządu Francuzkiego. Nie zdaje nam się, aby nasz gabinet jeszcze dłużey był obojętnym na wpływ Francyi, coraz bardziey wzrastający na morzu Srzódziemném. Francya ma już dosyć portów na tém morzu, a przez obsadzenie Morei i zajęcie brzegów Afryki mierzyć się może ze stanowiskami Angielskiemi w *Gibraltarze* i na *Malcie*.

Dziś zacznie się 46ciodniowa żałoba Dworska, z powodu zgonu d. 28 z. m. owdowiałey Królowey Sardyńskiey *Maryi Teressy*. Żałobne nabożeństwo, tak za nią, jako też za zmarłą Arcy-Xiężnę *Maryą Annę Karolinę*, małżonkę Wielkiego Xięcia Toskańskiego, odprawi się w dniach 9 i 10 b. m., w kościele nadwornym. (*G. W.*)

Francya.

Paryż dnia 1 kwietnia.

Tuteyszy *Monitor* umieścił następujące oświadczenie: „Niżey podpisani lekarze i chirurgowie szpitala *Hotel Dieu*, poczytują sobie za obowiązek w interessie prawdy oświadczyć, iż lubo szpital ten przyjął dotychczas naywięcey chorujących na cholerę, nic atoli jeszcze takiego nie postrzegli, coby mogło skłaniać do mniemania, iż choroba ta jest zaraźliwą. W *Paryżu* w szpitalu *Hotel Dieu* d. 31 marca 1832. (podpisano) *Petit, Recamier, Husson, Dupuytren, Magendie, Breschet, Honoré, Guéneau-de-Mussy, Samson, Caillard, Gendrin-Bailly.*"

Arcy-Biskup tuteyszy, hrabia *Quelen*, oddał pod rozporządzenie Prefekta dom swóy w *Conflans*, gdzie kilku ludzi zachorowało na cholerę; dom ten ma bydź użyty na szpital dla cholerykóws. Żądał oraz wspomniony Arcy-Biskup, aby mógł wchodzić do szpitalów, dla dawania pomocy duchowney chorym. Przez cały ciąg grassowania cholery w tuteyszey stolicy, osoby osadzone w rozmaitych więzieniach, dostawać mają codzień racye mięsa i wina. Targ na ryby przeniesiony będzie na pola Elizeyskie, gdyż wyziewy z naczyń, w których się ryby trzymają, są bardzo niebezpieczne, i niedawno 3 ludzi dostało cholery na wspomnionym targu, a jeden z nich w kilka minut umarł.

Dziennik *Courier Français* donosi, iż znany *Vidoc* będzie naczelnikiem policyi bezpieczeństwa pod przybraném nazwiskiem *Laurent*.

Wydawca dziennika *Revue Européenne*, Pan *Cazales*, syn sławnego członka zgromadzenia konstytucyynego, został wczoray skazany wyrokiem sądowym na półroczne więzienie i zapłacenie 500 franków kary pieniężney, a to za obrazę Króla w artykule pod napisem: *Obecność i Przyszłość.*

— *Dnia 2* —

Na sessyi Izby Deputowanych d. 29 zeszłego miesiąca, Prezes Rady Ministrów podał 3 projekta do prawa; jeden względem kredytu półtora miliona franków na tayne wydatki, drugi względem 500,000 fr. dla wychodców zagranicznych roku 1831, i trzeci względem 3 milionów fr. na nowe wsparcie wychodców roku 1832, których liczba znacznie się powiększyła. Inny projekt do prawa tyczy się zniesienia władz municypalnych na rok jeden w mieyscach, gdzie tego rząd uzna potrzebę.

— Podług doniesień z *Tulonu* dnia 26 marca wypłynęły ztamtąd fregata *Bellone* do *Algieru*, korweta *Caravane* ze 125,000 racyami żywności do *Ankony*, a statek parowy *le Nageur* do *Civitta-Vecchia*.

— W *Paryżu* z 2 kwietnia na 3 do godziny 4 po południu zachorowało na cholerę 317 osób (193 mężczyzn i 124 kobiet) umarło 127 (91 mężczyzn a 36 kobiet). Od ukazania się cholery aż do epoki wyżey spomnioney, zachorowało 1052, umarło 395.

— Do rady ministrów, na którey zaymowano się pytaniem, względem otworzenia drugiego posiedzenia Izb wkrótce po teraźnieyszém, ministrowie wezwali między innymi Panów *Guizot, Viennet, Thiers, Bertin de Vaux, Humann, Rambuteau, Odier* i kilka innych osób.

— List z *Nauplia* pod d. 2 marca potwierdza wiadomość, iż trzy Mocarstwa posłały dowódcom flot swoich protokół, w którym uznają władzę hrabiego Augustyna *Capodistrias*, przyrzekając mu wszelką pomoc; co bardzo przeraziło Greków, którzy w tém upatrują zwycięztwo pewnego stronnictwa.

— *Dnia 3* —

Król, Xiążę *Orleanu* i Xiążę *Némours* przejeżdżali konno, przy assystencyi szwadronu kirysyerów, miasto, a szczególniey bulewary; dnia

wczorayszego wszędzie przyymowano J. K. M. z uniesieniem, dziś do południa wszystko, jak nayspokoyniey się zachowuje. Jutro chce J. K. M. zwiedzić szpital *Hotel Dieu*.

— Na wczorayszém posiedzeniu akademii umiejętności, Pan *Magendie* wniósł, aby ściśle rozpoznano stan atmosferycznego powietrza w *Paryżu*. Akademia przyjęła natychmiast ten wniosek, i poleciła Panom *Gay-Lussac*, *Chevreul*, *Serullas* i *Magendie* zająć się tą ważną czynnością.

— *Dnia 4* —

Śmiertelność w *Paryżu* nie jest teraz tak wielka, jak się z powodu cholery spodziewano. Zwykle umiera dziennie 60 do 70 osób; liczba ta dotąd nie podwoiła się jeszcze. Choroba pokazała się już za *Paryżem*, w *Vaugirard*, *Grenelle*, *Villejuif*.— Król oprócz daru, o którym już donieśliśmy, przeznaczył jeszcze 500,000 fr. na wsparcie nieszczęśliwych, tak w *Paryżu*, jako i we wszystkich mieyscach Francyi, w których cholera zjawić się może.— Hrabia *Argout*, z powodu zjawioney cholery, zwiedził wszystkie więzienia. (*G. W.*)

A n g l i a.

Londyn dnia 6 kwietnia.

Dzisieysza Gazeta *Courier* pisze:— „Na wczorayszey konferencyi w wydziale spraw zagranicznych nic stanowczego nie zaszło; lecz dowiadujemy się, iż pełnomocnicy pięciu Wielkich Mocarstw oświadczyli się w nayprzyjaźnieyszych wyrazach."

Hrabia *Orłow* miał w zeszły piątek długą rozmowę z Xięciem *Wellingtonem* w *Aspley House*. Lord *Holland*, Vice-Hrabia *Beresford* i Kawaler *Neumann*, odwiedzili nazajutrz wspomnionego Hrabiego w hotelu *Clarendon*. Hrabia *Matuszewicz* ma wrócić z *Meelton-Mowbray*, gdzie bawił jako miłośnik myślistwa. Xiążę i Xiężna *Lieven*, Hrabia *Orłow*, Hrabia *Grey*, Lord *Palmerston*, Lord i Lady *Brownlow*, Xiążę *Devonshire* i Margrabia *Wellesley*, przybyli w zeszłą sobotę do *Windsor*, gdzie byli u Króla Jmci na obiedzie.

Onegday przybył Król Jmć z *Windsor* do tuteyszey stolicy, i wkrótce były pokoje w pałacu *St. James*, na których przedstawiono Monarsze Sprawującego interessa Zjednoczonych Stanów północney Ameryki. Wieczorem wrócił Król Jmć do *Windsor*.

Towarzystwa w *Aspley-House* (pałacu Xcia Wellingtona), są od niedawnego czasu bardzo ograniczone. Bywają tam tylko dawnieysi kolledzy Xięcia w Ministeryum, i niektórzy członkowie Izby Wyższey. Xiążę zupełnie wyzdrowiał.

Gazeta *Courier* wzmiankująo o obawie niektórych Dzienników, aby Hiszpania, jeśli nie jawnie, to przynaymniey tajemnie, nie wspierała *Don Miguela*, pisze: — „Rządy Angielski i Francuzki zamyślają użyć środków dla przeszkodzenia zamiarom Hiszpanii w tey mierze."

Na sessyi Izby Wyższey d. 3 b. m., Hrabia *Bathurst* podał petycyą Kanclerza, Professorów i uczniów Uniwersytetu Oxfordzkiego, o odrzucenie bilu reformy. Wystawiono w niey wszystkie wady bilu, który według zdania podających petycyą, pociągnąłby za sobą anarchią i rewolucyą. Hrabia *Grey* oświadczył, iż nie widzi wprawdzie powodu zbijać pobudki podających petycyą, którzy nie pownni byli dać się odrywać od swoich nauk i zatrudnień dla podania tey petycyi Izbie; na umieszczone w niey atoli uwagi, które zacny Hrabia (*Bathurst*) powtórzył, winien odpowiedzieć, iż wszystkie te przedmioty będą roztrząsane przy drugiém czytaniu bilu, a póki to nie nastąpi, on zachowa milczenie, i to tylko przyda, że z radością postrzega, jak nawet ta petycya uznaje potrzebę reformy. Następnie kazano bil drukować.

Na sessyi Izby Wyższey d. 6 b. m., Xiążę *Wellington* podał petycyą przeciw nowemu systematowi nauki w Irlandyi; przeczytano potém bil względem środków, mających się użyć w Szkocyi przeciw cholerze.

— *Dnia 7* —

Gazeta *Times* utrzymuje, że Król Niderlandów dla tego wzbrania się z przystąpieniem do traktatu Belgiyskiego, iż liczy na odrzucenie bilu reformy w Izbie Wyższey, a z tém i na upadek teraźnieyszego Ministeryum, po którém koniecznie Ministeryum Torysów Anglią rządzić będzie. (*G. W.*)

Rzeczy Niderlandzkie.

Haga dnia 3 kwietnia.

Zapewniają tu, iż druga Izba stanów powszechnych dopiero po Wielkieynocy odbywać będzie dalsze swoje obrady.

— Poseł Królewsko Pruski przy Dworze Niderlandzkim, Hrabia *Waldburg Truchsess*, wyjechał z tuteyszey stolicy.

— *Dnia 6* —

Wczoray rozdano w *Breda* krzyże metallowe na pamiątkę przeszłoroczney dziesięciodniowey świetney kampanii. Naypierwey otrzymali je Jenerałowie Majorowie *Wildemon* i *Vertolen*; podczas parady ogłoszono woysku rozkazem dziennym, iż uroczyste danie krzyża obudwom dowódcom, jest i dla samego woyska zaszczytne. Rozdanie krzyżów żołnierzom wkrótce nastąpi.

— Donoszą z *Middelburga*: „W 4tym i 5tym obwodzie prowincyi Zelandyi, oraz na forpocztach, panuje do dnia dzisieyszego zupełna spokoyność; wszakże ciągle powiększają się śrzodki obrony, i daje się naywiększa baczność, aby, jeśliby nieprzyjaciel śmiał przeyść granicę, dano mu uczuć, iż męztwo nigdy nie odstępuje Niderlandczyków w obronie praw nayświętszych."

— *Dnia 8* —

II. KK. WW. Xiążęta *Oranii* i *Fryderyk*, przybyli wczoray w południe z główney kwatery woyska do tuteyszey stolicy.

— *Dnia 9* —

Dnia 4 b. m. Jenerał-Porucznik *de Kock*, w towarzystwie głównego sztabu swego, udał się z główney kwatery *Middelburga*, do 4go obwodu prowincyi Zelandyi. W 5tym obwodzie zalewają się różne okolice w mieyscach, gdzie tego potrzeba.

— Jenerał Porucznik *Tindal* przybył z *Amsterdamu* do tuteyszey stolicy.

— Piszą z *Tête des Flandres* pod d. 5 kwietnia: — „W *Antwerpii* sypią ciągle wały na całey linii przy tamach; codzień pracuje 1400 do 1500 ludzi. Za wałem kopią nakryty przechód, mający blisko 2 łokcie głębokości, a półtora łokcia szerokości. Przy tamie *St-Johannes*, naprzeciw *Tète des Flandres*, stoją 3 działa i 3 moździerze; także liczba znayduje się w *Kraanshoote*. Kroki nieprzyjacielskie dotychczas jeszcze nie nastąpiły; zdaje się oraz, iż roboty nieprzyjacielskie okazują bardziey obawę wylądowania z naszey strony, niż zamysł uderzenia ze strony nieprzyjaciela. Dziś nastąpi uroczyste rozdanie krzyżów metallowych tak tu, jako też w cytadelli Antwerpskiey, i na okrętach.

Herzogenbusch d. 5 kwietnia.

Nie mówią już o podobieństwie niezwłócznego rozpoczęcia nanowo kroków nieprzyjacielskich; wszelako przysposobienia do woyny idą ciągle z pośpiechem. Dotychczas jeszcze nie wezwano mieszkańców tuteyszych, aby się opatrzyli w żywność.

— Wczoray nadeszły znowu pisma urzędowe od Jenerała *Chassé* do J. K. W. Xięcia Feldmarszałka.

— Okolice *Bergen-op-Zoom*, zostały zalane wodą.

Amszterdam d. 3 kwietnia.

Tuteysza Gazeta *Courant* zapewnia, na mocy listu z warowni *Tète-des-Flandres*, iż wszystkie dotąd rozchodzące się wojenne pogłoski względem cytadelli Antwerpskiey, ograniczają się na tém, iż Jenerał *Chassé* widział potrzebę użycia większych śrzodków ostróżności, i oddalić kilku

ludzi, nienależących do załogi, którym dotąd pozwolono bawić w cytadelli.

Antwerpia d. 2 kwietnia.

Wczoray wyszedł ztąd batalion gwardyi obywatelskiey do *Capellen*, wsi leżącey przy granicy o 2 mile od *Antwerpii*. Przez patrolowanie utrzymywać będzie związek z jedney strony z oddziałem, znaydującym się w *Westwezel*, a z drugiey strony, z tamami *Skaldy*. Jedną kompania tego batalionu uda się do *Schravenwezel*. Nowy ten środek ostróżności winniśmy niezmordowaney czynności Gubernatora woyskowego, Półkownika *Buzen*. Nieprzyjaciel nie może z tey strony uderzyć tak niespodzianie, aby o tém wiadze nie były natychmiast uwiadomione, a z powodu położenia mieysca przy *Capellen*, można z małą siłą wstrzymać przez czas niejaki pochód liczniejszego korpusu.

— Wczoray 11 statkow przybyło z woyskiem przed cytadellę. W sobotę wydano tam rozkaz, aby wszystkie kobiety i dzieci posłano do Hollandyi. (*G. W.*)

Grecya.

Paryzki *Dziennik Rozpraw* zawiera następujący list prywatny z *Nauplia* pod d. 5 marca: „Dnia 26 z. m. przybył tu goniec od Konferencyi Londyńskiey, i przywiózł nowy protokół, oraz instrukcye Rezydentom trzech Mocarstw i Admirałom, z poleceniem, aby wspierali rząd w *Nauplia* i zgromadzenie narodowe. Sprawiło to dobry skutek, i wszystko obiecuje przywrócenie zupełney spokoyności. Rezydenci i Admirałowie trzech Dworów mają jednakowy sposób myślenia i pragną położyć koniec duchowi powstania i nieładu; jeśli ta zgodność trwać będzie, czego spodziewać się można, w tym razie bezrząd wszędzie ustanie. Dnia 3 b. m. rząd na okazanie radości kazał wystrzelić 61 razy z dział, i zatknąć banderę trzech Mocarstw na warowni. Prócz tego oznaymili Rezydenci, iż wkrótce nastąpi mianowanie Monarchy. Grecy wszelkiego stronnictwa oczekują tey pomyślney wiadomości z naywiększą niecierpliwością; bytność Monarchy lub jego Namiestnika położy koniec wszystkim intrygom. Zgodność między Rezydentami odjęła już odwagę tym, którzy mieli nadzieję obalić rząd tymczasowy.“ (*G. W.*)

Łatwy sposób rozmnażania winnic *).

Gazeta Berlińska Vossa, w Dodatku do Nru 74, umieściła ważny artykuł o rozmnażaniu winnic, sposobem bardzo łatwym i w każdém położeniu i klimacie umiarkowanym, mogącym się zastosować. Sądząc, że sposób ten może się stać korzystnym dla naszych prowincyy, a mianowicie dla mieszkańców strefy południowey, umieszczamy go tu w wyjątku z tém życzeniem, aby u nas znalazł jak naywięcey naśladowców.

Rozmnażanie to odbywa się za pomocą oczek, zaraz na wiosnę przed rozwinieniem liści, a to w sposób następujący:

Bierze się gałązka winorośli, mająca pewną liczbę oczek i rozcina się na tyle części, ile jest tychże oczek z tym warunkiem, aby pod oczkiem i nad oczkiem zostawić po pół cala gałązki nietkniętey. Końce gałązki ucinają się gładko nożem ostrym i nieco w wierzchołkach się zaokrąglają. Ucinanie to odbywa się jak nayostróżniey, aby nie robić żadnych dołkow, a tém bardziey, aby nie rozkłóć gałązki, to bowiem usposobiłoby ją następnie do gnicia, i przeszkodziłoby rozwijaniu się korzeni. Potém u dołu oczka zacina się powierzchnia gałązki aż po sam rdzeń, ciągnąc nożem z góry na dół przez całą długość t. j. przez owe pół cala zostawione pod oczkiem, a to dla tém prędszego wydobywania się korzonków. Oczka tak przygotowane, wkładają się w kierunku prostym pojedyńczo do wazoników zwyczaynych małych, na 5 lub 6 cali w górze szerokich, i napełnionych ziemią ogrodową, i jeszcze przysypują się na pół cala ziemią dobrą. Wazoniki te stawią się w inspekta pod szkło i utrzymują się przez częste podlewanie w stanie wilgotnym. Z początku mały przystęp powietrza równie i światła dawać im należy, a dopiero po 12tu lub 14tu dniach, gdy oczka zaczną pęcznieć i korzonki się wydobywają, należy często luftować t. j. powoli przyzwyczajać je do powietrza. Luftowanie to, jest bardzo potrzebne: boby rośliny młode wyciekły i zeprzały, a tak wszystkie wazony mogłyby poginąć i cała praca daremnie byłaby łożoną. Pod jesień wyymują się z wazonów i przesadzają się w grunt na mieyscu swego przeznaczenia i w tymże roku jeszcze akklimatyzują się dostatecznie. W przesadzaniu, należy tę okoliczność zachować na uwadze, aby krzaczki te cokolwiek głębiey zakopywać, jak zwyczaynie i w ziemi dobrze spulchnioney, a przed samą zimą przysypywać jeszcze liśćmi, trzaskami przegniłemi, a tym sposobem wytrzymają jak naycięższą zimę.

Naywiększa część zaraz w roku 3cim wydaje owoce, a mocnieysze krzaki nawet w 2gim jakikolwiek już plon przynoszą. Tak więc w krótkim przeciągu czasu, można przyyść do nayporządnieyszey winnicy, gdy przeciwnie drogą zwyczayną, przez korzonki lub flance rozmnażając, nie łatwo daje się to uskutecznić. Druga korzyść jest ta, że gałązki łatwo transportować z nayodlegleyszych nawet krajow.

Udzielający tę wiadomość dodaje jeszcze; że nawet obfitsze otrzymał winobranie z takowey winnicy, i że to przewyższyło 15letnie, a nawet 20letnie krzaki, na naylepszym gruncie rosnące.

Nie jest konieczną rzeczą wkładać wazoniki w inspekta. Można nawet na otwartém powietrzu je trzymać, można w grunt zakopać lub pod dachem złożyć; ale wówczas oczka nie tak buynie wzrastają, a zatém wegetacya winorośli zostałaby spóźnioną. Można także wazony brać nieco większe i sadzić w jednym wazonie po dwa oczka o cal odległości jedno od drugiego; przy wyrzucaniu zaś zachować tę ostróżność, aby kupkę korzeni rozciąć na dwie części i sadzić osobno każdy krzaczek. Także dobrze jest dopiero na wiosnę następną do gruntu przesadzać, przez zimę zaś zachować w treibhauzach albo w innych ocieplonych mieyscach, ale w tym przypadku krzaczki w jesieni przesadzają się do wazonów większych nieco, bo inaczey korzenie dostałyby główni.

Przyczyna, dla którey winogrona u nas nie zawsze doyrzewają, jest nie pilne chodzenie w uprawie winorośli; zostawujemy je po większey części naturze i żadney pracy około nich nie podeymujemy. Tymczasem krzew ten naywiększego wymaga starania. Naprzód ziemia na wiosnę powinna bydź jak naylepiey spulchniona i oczyszczona z perzu. Korzenie, pień i gałązki, poobrzynane nożem i poprzycinane należycie. Gałązki a nawet całą roślinę nie puszczać nigdy wysoko, ale jak można nayniżey i blisko ziemi, np. na łokieć lub półtora. 2re. Robić płotki wysokie na półtora do dwóch łokci i rozpinać przy nich gałązki i uwiązywać. Płotki te robią się z prętow gładkich i cienkich leszczyny lub łozy, obwijają się słomą, aby glina, którą się potém narzucają, lepiey się trzymała. Należy je pobielić wapnem, albo czarnym jakim powlec kolorem, np. sadzą z wódką rozrobioną. 3cie. Grunt powinien być na południe wystawiony, kiedy można między dwóma wzgórkami i blisko wody, naylepszy wapienny i każdy inny, byleby nie mokry i nie czysta glina. Od mrozow sierpniowych przykrywać słomą; mianowicie, kiedy przed nocą, np. o godzinie 10 termometr spadał na jeden lub dwa stopnie; zaczém znak, że będzie przymrozek w nocy, natenczas słomą przykryć krzaki koło płotkow należy. Przymrozki te rzadko kiedy dłużey nad dwa lub trzy dni trwają i znowu pogoda wraca.

Zresztą, gdybyśmy tylko wino na ocet lub wódki francuzkie produkowali, już by znaczne korzyści uprawa winnic przynieść mogła.

Teatr. Na wczorayszém przedstawieniu komedyi Damy i Huzary, i opery Skarb mniemany, obecni zaszczycili przywołaniem po skończoney operze JP. *Każyńskiego*.

W Niedzielę dnia 17 t. m., wznowiona dramma z dzieł Ifflanda, *Dziecko stawione na kartę*.

*) Artykuł ten udzielony jest, dla ogłoszenia w gazecie, od jednego uczonego agronoma, w bliskości Wilna mieszkającego. Z wdzięcznością dopełniając jego życzenia, nieośmielamy się nazwiska jego wymieniać, nie będąc do tego wyraźnie upoważnieni. (*R.*)

DODATEK

A r e n d a.

1 Wypuszcza się w arendę Starostwo Borciańskie na lat 10, w Lidzkim Powiecie leżące, ze czterech Woytowstw składające się, z dwóma folwarkami, w których do 300 dymow włościańskich z odpowiednią ilością gruntow oromych, łąk i t. d. O cenie, inwentarzu i kondycyach, na których majątek ten w arendę oddanym będzie, można w każdym czasie dowiedzieć się u Półkownika Kochowskiego, mieszkającego w Wilnie na Zarzeczu w domie Jasewicza. (429)

---

1 Dnia 5go apryla idąc od domu Pomarnackich do domu Mejerowey przez ulicę Biskupią, zgubioną została bransoletka z włosow blond zrobiona z fermuarem złotym, na niem była niezabudka a pod spodem napisy francuzkie i data 15 marca; ktoby takową bransoletkę znalazł, proszoném jest odnieść ją do jubilera Frankforta w domu JW. Żaby na dole mieszkającego, odbierze za to dukata nagrody. (428)

Полицмейстеръ Ожиговъ.

P o d r a d.

2 Zarządzający VI Okręgiem dróg Kommunikacyi ogłasza, iż jeśli kto ma chęć podjąć się dostawy robotników i materyałow, podług niżey ofiarowanych cen ostatecznych dla robot przy Ogińskim kanale w teraźnieyszym 1832 roku; takowy ma przybydź do Słonimskiey Mieyskiey Policyi na dzień 1 maja z przyzwoitą ewikcyą i świadectwem o swojem pochodzeniu — O dostawieniu zaś potrzebowanych rzeczy będą objawione kondycye.

Robotnicy.			*Liczba*	*rub.*	*kop.*
Cieśli	—	—	2,844½	po 1	30
Linników	—	—	105	— 1	25
Darniarzy	—	—	13½	— 1	10
Kowalow	—	—	143	— 1	40
Parobków	—	—	28882	—	74

Materyały:						rub.	kop.
Brus. dęb. dł.	17	fut.	gr. w □	16 diu.	2	po 24	50
	17	—	—	14	2	20	—
	13	—	—	18	2	19	50
	13	—	—	16	2	18	—
	13	—	—	14	2	16	45
	9	—	—	18	2	19	40
— Sosnow.	26	—	—	14	4	6	—
	21	—	—	14	4	5	45
	21	—	—	10	8	3	45
	14	—	—	10	2	3	24
	13	—	—	14	4	3	50
	9	—	—	14	4	2	45
	4½	są. 8.	11 g.	5	120	4	50
	2	—	10	6	38	1	34
	5	grub.	—	14	12	6	50
	4½	—		14	22	5	70
	4½	—		12	96	5	10
	4½	—		9	4	3	45
	4	—		14	57	4	75
	4	—		12	30	5	86
	4	—		9	4	2	80
	3½	—		14	49	3	70
	3½	—		12	1	3	20
	3½	—		10	1	2	80
Bierw. sos. dł.	3	sąż.	gr.	14 diu.	42	3	50
	3	—	—	12	124	3	40
	3	—	—	10	91	2	20
	3	—	—	9	28	1	75
	2½	—	—	14	26	2	45
	2½	—	—	12	377	1	40
	2½	—	—	10	70	1	20
	2	—	—	16	38	2	80
	2	—	—	14	21	2	30
	2	—	—	12	492	1	35
	2	—	—	10	246	1	20
	2	—	—	9	15	1	—
	1½	—	—	14	82	1	32
	1½	—	—	12	84	1	—
	1½	—	—	10	92	—	90
	1½	—	—	9	2	—	80
	1½	—	—	8	14	—	70
Desek sos.	4½	sz.	9 gr.	2½	104	3	20
	4	—	—	2½	15	3	—
	4	—	—	2	44	2	60
	3½	—	—	2½	62	2	20
	3	—	—	2½	71	2	—
	3	—	—	2	297	1	32
	3	—	12 —	4	503	3	20
	3½	—	9 —	2	24	1	78
	2½	—	—	2½	104	1	80
	2½	—	—	2	28	1	20
Brusow sos.	3	—	—	3	19	1	25
	3	—	—	2½	2	1	10
	2	—	—	3	56	1	—
Gwoź. żela.	7	diuymow			3564	6	—
	6	—			802	5	10
Żelaza	4 grannego pud				84 4 f.	10	50
	sztabowego pud.				35 20	8	65
Węgli beczka					240	1	65
Gliny kubicznych sążni					98	40	—
Mchu kubicznych sążni					25	6	—
Faszyn dł. 10 gr. 1 fut. kop					212¼	6	50
Faszynowych kołów dł. 4 grub. 2 diuymow					246½	2	60
Kołow dł. 10 fut. gr. 4 diu. kop					50	5	60
Kołow dł. 7 fut. gr. 4 diu. kop					40	4	60
Kamieni sążni kubicznych					6	75	—
Dębu drobnego wozow					13	—	60
Sadła wieprzowego funt.					147¼	—	30
Smoły wiader					118	1	60
Piasku kubicznych sążni					12	25	—

(362)

---

2 Wileńskiey Gubernii w Ptcie Kowieńskim wypuszcza się w arendowną 3 letnią possessyą majętność Linkow ze wszelkiemi przynależnościami, którą wziąść życzący, z pewną i odpowiednią kaucyą, dla zalicytowania jawić się zechcą w dworzańskiey Kowieńskiey Opiece 20, 21 i 22 dni Apryla t. r.

Sędzia Powiatowy Syruć.

Gubern. Sekretarz Jan Żegżdro. (423)

---

2 Potrzebne są do nabycia dwa konie anglizowane, rosłe, jednostayne, szerści czarney, gniadey, lub kasztanowatey, dobrze do dyszla ujeżdżone i spokoyne — Ktoby takowe konie mógł mieć do sprzedania w Mieście lub na Prowincyi, raczy dać znać, w Wilnie do

domu JW. Generałowey Vietyngoffowey do oukierni Pana Hurtiga, lub jeżeliby w dalekich stronach podobne konie znaydowały się, właściciel onych zechce łaskawie przez Gazetę Kuryera Litewskiego o mieyscu pobytu swojego zawiadomić.

Полицмейстеръ Ожиговъ. (421)

---

2 Pensya płci żeńskiey, utrzymywana przez PP. Cérenville, mieszcząca się teraz w domu WW. Czarnowskich na zaułku Rochitańskim, od dnia 23 kwietnia, tojest: od S. Jerzego, przeniesiona będzie do domu PP. Kostrów, za Koszarami S. Ignacego, nie daleko ulicy Wileńskiey.

Полицмейстеръ Ожиговъ.

(426)

---

2 *Dnia 11 bieżącego mca kwietnia między 3cią a 5tą godziną z południa, zgubiony został przez przejeżdżającego z Zarzecza Sawicz ulicą Leybgwardyi 3ciey artylleryyskiey brygady pieszey bateryyney N. 5 roty Podporucznika Wielhorskiego pugilares z zieloney skórki zrobiony, w którym znaydowało się 480 rubli w assygnacyach i notatka wiele, na którey pocztowey stancyi zapłacono pieniędzy; kto zaś takowe pieniądze znalazł zechce wręczyć Wileńskiemu JW. Policmeystrowi dla oddania właścicielowi, za co odbierze przyzwoitą nagrodę.* (427)

Полицмейстеръ Ожиговъ.

Podrady.

3 Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu. Na oddanie zbicia trzech murowanych domów pod Nrami 447 i 458 w Mieście Wilnie położonych, przeznaczonych na to, z Naywyższego Rozkazu dla rozpostrzenienia Esplanady Wileńskich fortyfikacyy, na warunkach wyrażonych w sporządzonych, Akcie Kommissyi zaymujący się oceną przeznaczonych domow i architektorskiey śmiecie na to zbicie sporządzoney; mają się odbywać targi w Wileńskiey Skarbowey Izbie 25 teraznieyszego apryla, z przetargiem we trzy dni po nim; a zatém życzący podjąć się takowego zbicia, powinni przybydź na przeznaczone terminy do pomienioney Izby, gdzie wszystkie kondycye objawione będą. Apryla 7 dnia 1832 roku.

Sowietnik Marczenko.
Sekretarz Jamont.
Naczelnik Stołu Jan Mickiewicz. (418)

---

3 Od Wileńskiey Skarbowey Izby ogłasza się, iż w niey, na dostawę dla woysk do miast: Szawel i Poniewieża, drew, świec i słomy, na Windawski kanał w Szawelskim i Telszewskim powiatach świec i słomy, do miasta Telsz drew, do miasta Rossień i Kowna słomy, do upłynienia teraźnieyszego trzechlecia, toiest po 1 Lipca 1832 roku przeznaczone 18go dnia teraźnieyszego apryla targi. Zaczem życzący uczęstniczyć w takowych targach zechcą przybydź na przeznaczony termin do Izby Skarbowey z pewnemi ewikcyami. Apryla 5 dnia 1832 roku.

W obowiązku Sekretarza Znosko.
Kollegialny Sekretarz K. Malewski.
Za Żurnalistę Czaplinski. (417)

---

3 Od Wileńskiey Skarbowey Izby ogłasza się, iż w niey 18go i 22go dnia bieżącego miesiąca apryla będą się odbywały targi i przetarg na oddanie reparacyi drewnianego turemnego zamku w mieście Wiłkomierzu; zaczém życzący uczęstniczyć w takowych targach zechcą przybydź na przeznaczone terminy do Izby Skarbowey z pewnemi ewikcyami. Apryla 5 dnia 1832 roku.

W obowiązku Sekretarza Znosko.
Kolleski Sekretarz Malewski.
Za Żurnalistę Czapliński. (416)

Uwiadomienie xięgarskie.

3. W księgarni Józefa Zawadzkiego w Wilnie znayduje się:

1. Kurpińskiego Szkoła na fortepiano *nowe wydanie* . . . . . . R. sr. 2 K. 50
2. Kramera Szkoła na fortepiano — — 2
3. Truskulawskiego Szkoła na Gitarę Hiszpańską . . . — — 2
4. D'Abry Journal musical, composé de plus nouvelles danses pour le Piano seul Cah. 2. 3. 4. 5. à 50 kop. *la suite paroit.*
5. Atzé Fr. Six Caprices pour le Piano seul . . . . — — — 50
6. Listowski A. Grand Cotillon à 60 parties et Coda pour le Piano seul *nouvelle édition* — — 1 — 35

(340)

---

3 W hrabstwie Dubrowlanach JW. Graffa Günthera w Powiecie Zawileyskim, znayduje się wyki nasienney do sprzedania beczek dwadzieścia miary dwudziestowey. Cena za beczkę jednę rubli sr. sześć. M. Sidorowicz. (410.)

---

1 Niżey podpisani nabyli w 1829 mca maja 19d. za prawem wieczysto przedażném od W. Michała Buderkiewicza, ziemi morgow dziesięć na przedmieściu Wileńskim przy drodze kommunikacyiney za S. Stefanem ku Burbiszkom i Ponarom idącey, summę umówioną w zupełności opłacili. Gdy dopiero z dodatku Kuryera Lit. N. 42 dostrzegają, iż sukcessorowie zeszłych Leona i Heleny z Łoykow Buderkiewiczów, wyprzedając dom murowany w mieście Wilnie za Rudnicką Bramą przy ulicy Kwaszelney pod N. 1204 sytuowany z ziemią do onego przynależną, zaymują i przez nas nabyte 10 morgow: przeto, aby nikt o takowe nie wchodził w układy ninieyszym ostrzegamy. Kwietnia 14 dnia 1832 roku.

Stefan i Maryanna Jacynowie.
Полицмейстеръ Ожиговъ. (430).

Obserwacye meteorologiczne.	Czas Obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatr.	Stan powietrza.
	d. 13 o 2 po połud.	27 cal. 9,1 lin.	+ $5\frac{1}{4}$ stopni.	Południowy.	Pochmurno.
	d. 14 — — —	27 — 8,0 —	+ 7 — —	Wschodni.	Pochmurno.
	d. 15 godz. 6 rano.	27 — 5,8 —	+ $1\frac{3}{4}$ — —	Zachodni.	Snieg.

Drukarnia A. Marcinowskiego.
Dozwala się drukować. Wilno. 1832. d. 15 Kwietnia.
Cenzor *Leon Borowski.*